

Published by Triglav Club Limited
FOR SLOVENIANS IN AUSTRALIA

YEAR/LETO 6

DECEMBER — 1976

No./ŠTEV. 24.

SPOMENIK IVANA CANKARJA V AVSTRALIJI

Vnedeljo 19. decembra 1976. bodo oči vseh Slovencev širom sveta, še posebej pa domovine in nas v Avstraliji, obrnjene na dober hektar zemlje v predmestju več milijonskega mesta Sydneya, na kateri bo slovesno odkrit spomenik mojstru slovenske besede Ivanu Cankarju.

Čemu spomenik? Vprašanje, ki so nam ga že mnogi postavili, vprašanje, na katerega smo mi odgovorili že v trenutku, ko se nam je misel o potrebi spomenika vzbudila!

Cankarju spomenika res ni treba. Mrtev je in mu slava in čast ne koristita in ne škodujeta. Da bi nas spomenik spominjal velikega Slovenca? Tudi za to ni treba spomenika, saj živi Cankar življenje nesmrtnosti med svojim narodom. V večno življenje nam ga ohranjajo njegove knjige in kritiki in račlenjevalci njegovih del nam dan za dnem odkrivajo novih lepot njegovega izražanja.

Čemu potem spomenik? Čemu tolika 'potrata' denarja in "brezpomembno" izrabljanje moči naše šibke skupnosti?

Odgovor na vsa ta in druga podobna vprašanja je zelo enostaven. Dal nam ga je že veliki slovenski šolnik in narodnjak, škof Anton Martin Slomšek, ko je tudi nekako v Cankarjevem času zapisal: 'Narod, ki svojih velikih mož ne časti, jih tudi vreden ni!'

Cankarjev spomenik na Triglavu v Sydneyu je izraz našega spoštovanja do vseh velikih, poznanih in nepoznanih rojakov in rojakin, ki so skozi stoletja doprinali k naši narodni skupnosti in pripomogli k tem, da se danes s ponosom imenujemo narod. Brez teh ljudi, bi bila Slovenija še danes le beseda ali kvečjemu oznaka za pomemben košček pokrajine na širni zemeljski obli, ali pa še to ne! Toda, po zaslugi naših velikih prednikov in kulturnih glasnikov, nam danes 'Slovenija' ni prazna beseda! Danes nam pomeni vse, kar more biti našemu narodu najdražje in najlepše. In temu najdražjemu in najlepšemu, bomo na dan Cankarjevega tabora odkrili spomenik. In simbol vse te vrednosti, lepote, ljubezni, spoštovanja in hrepenenja po nadaljnjem razvoju in življenju, bo Cankar, preprost rojak, ki je imel v sebi slovensko srce in

Ivan Cankar, največji slovenski pisatelj, kateremu odkrivamo spomenik.

slovensko ljubezen.

Mater je zatajil, mu očitajo zdaj pa mu postavljate spomenik! Res jo je zatajil, a je to tudi priznal in vse do zadnjega diha svojega življenja oblažoval!

Ali ne bomo tudi mi, ki bomo zbrani ob Cankarjevem spomeniku, upravičeno sklonili glave in oblažovali, da smo zatajili mater! Ko je bilo narodu najhuje, ko je bila domovina oropana in opuščena, ko so naši doma ječali pod težo dela in skrbi, smo mi v tujini hlastali za de-

narjem in udobjem: na mater, na domovino, na naše najbližje, pa smo le malo, ali pa sploh nič mislili. Ali se to ne pravi zatajiti mater! Naj stoji Cankarjev spomenik v Avstraliji v čast tistem u preprostemu, a ponosnemu, ki jo je on imenoval 'Nebesa pod Triglavom'. Ko bo pred nami odkrit Kalinov Cankar, si ga dobro oglejmo. Njegov obraz je lep, izraz čudovito mil, in dobrohotno resen. Čakal bo, da se bomo pomirili in utihnili. In če bi bil v tistem trenutku živ, bi nam rekel:

VESELE BOŽIČNE
PRAZNIKE
IN
SREČNO
NOVO LETO!

VERA V OBSTOJ

Ako se v našem izseljenskem življenju ne bi nič dogodilo, nihče ne bi vedel za nas, mi pa bi bili nepomembni celo sami sebi. Utopili bi se v okolico in postali del nje: izginili bi. Naš slovenski čut pa se temu upira, saj imamo za to nič koliko dokazov skozi vso našo zgodovino. Nič ni torej čudnega, da se želimo — kot skupina — usidrati, kjerkoli smo. Torej tudi v Avstraliji.

Pomembni dogodki, ki se nizajo skozi čase, najsi bo to skozi življenje posamznika ali celotne družbe, nam na kraju povedo, koliko je naše življenje vredno. In bolj ko so ti dogodki sad skupnega dela za skupne ideale, bolj so pomembni, čeprav niso blesteči in svetli, kakor umetno razpihan plamen. Lepe in pomembne dogodke doživljamo skromno, toda z vso plemenitostjo, ki jo naše srce premore. Zato pa ostane spomin nanje vedno živ, tako živ, kakor da bi se znova in znova dogajali.

Eden takih dogodkov je gotovo obisk prve delegacije Slovenske Izseljenske Matice. Takrat smo začutili, da smo še vedno živ del slovenskega naroda in z njim tudi povezani. To je bilo spoznanje, ki nam je dalo moči, da smo se zagrizli v graditev našega skupnega slovenskega doma, kateri nam nudi zatočišče že sedaj v skromnem začetku. Pred nami pa je dogodek, ob katerem človeku, ki se zaveda njegove pomembnosti, zastaja dih. Ali je mogoče, da je med nami spomenik človeku, ki je vse svoje življenje posvetil svojemu narodu, mu s trpečo dušo kazal napake in hkrati kazal duhovno pot ter mu končno zapustil nedoseženo lepoto v svojih delih?

Da, Cankarjev spomenik je tu! In med nas bo izžareval Cankarjeve misli in njegovo trdno vero v obstoj slovenskega naroda.

Urednik

"Bratje, jaz pa vam za domovino!" Ali vemo mi? Ali čutimo do nje svojo odgovornost? Ji izražamo dovolj ljubezni in spoštovanja. Ji je naše življenje v tujini v čast, ali morada v sramoto!

Da, rojaki! V teh vprašanjih, predvsem pa v odgovorih, ki jih bomo na ta vprašanja dajali, je vrednost Cankarjevega spomenika v Avstraliji! Spomenik je postavljen za nas in za naše potomce. Potreben je nam, da se bomo ob njem utrjevali, da ne bomo odpadali!

Biti Slovenec, nam bodi v ponos, postati boljši človek, potreba!

Vsi, ki ste podobnih misli, pridite k Cankarju. Cankar je last nas vseh, ki si štejemo v čast, da smo sinovi in dediči naše domovine.

Naj stoji Cankarjev spomenik v ponos nam vsem: ob njem bomo vročeglavi in nestrpni dozorevali, ob njem se bomo malodušni ogrevali; iz vseh pa bomo rasli boljši ljudje, ki bomo s svojim delom in zdržanjem bogatili naš narod in po svojih močeh večali zakladnico dediščine zanamcem.

J. Čuješ

IVAN CANKAR MED NAMI V AVSTRALIJI

Bila je samo izročitev doprsnega kipa Ivana Cankarja v varstvo naši mladini do odkritja spomenika v počastitev njegove stoletnice rojstva, vsem nam pa v spodbudo za večje zanimanje za pridobitve slovenske kulture. K sprejemu sem se malo zakasnil Z nestrpnostjo hitim pod veliko, z barvnimi lučkami osvetljeno plahtovino in zagomazelo mi je po vsem telesu: na lepo okrašenem odru sem zagledal v kipu oživiljenega Ivana Cankarja, obdanega z mladino v pestrih narodnih nošah, spodaj pod odrom pa njegov narod, kateremu je nemo govoril: "Narod si bo pisal sodbo sam, ne frak mu je ne bo in ne talar!" Srce mi je trepetalo od sreče, ko sem gledal njegovo veličino v kipu. V duhu sem ponavljal njegove besede, zapisane narodu in domovini. Gledal sem ga in gledal, v duhu poromal nazaj v njegovo življenje in razmišljal. Skoraj vsak genij postane slaven šele po smrti. Mnogo težav je imel v svojem življenju zaradi pisanja. Živel je v času, ko se je družba krhala in narod doživljal veliko notranjo krizo. Prav zaradi tega je toliko njegovih del, v katerih opominja ljudstvo in svoj narod in svari: "Ne bodi hlapec, temveč gospodar!"

Kdor pozna Ivana Cankarja le bežno, je dojemljiv za vsakogar. Cankar je včasih lahak in preprost, čustven in ljubezniv, v oblikovanju našega tedanjega človeka pa tudi trd. V svojih globokih mislih je za preproste ljudi včasih celo težak, na kraju pa vedno ljubezniv, saj iz njegovih del vsak posameznik spozna, kaj mu je pomenila MATI.

Ste se zazrli v njegov kip in obraz? Kam in kako gleda? Gleda v slovenski narod in na obrazu je skrb, pa tudi prijetna misel. Tako je Ivana Cankarja predstavil ljubljanski akademski kipar profesor Zdenko Kalin v stalni opomin Slovincem v Avstraliji, da bi tudi zanamci, vedeli, da se nam je rodil mož, ki je v težkih časih slovenske zgodovine, ko smo se skoraj potapljali v razdvojenosti naših narodnostnih in družbenih sil, dajal napotnice v sedanje

čase.

Ko sem vse to premišljeval, mi je srce zaigralo tudi od ponosa, da sem član tistega naroda, katerega je Cankar tako ljubil, in ga s svojo besedo hotel popeljati v lepšo, svetlejšo prihodnost. Tega naroda tudi mi v tujini nismo zatajili in tudi Cankarja ne! Resnica je, tam pod plahtovino sem vsenaokoli videl same dobrohotne oblike. Ni bilo sence med njimi. Isti ponos kot sem ga imel sam je izžareval tudi iz njihovih lic in oči. Vsi so bili tedaj enakih misli. Pripadamo

zahvalil pobudniku te ideje g. Čuješu in pa Slovenski Izseljenski Matici v Ljubljani in profesorju Zdenku Kalinu za uresničitev naših želja. Prisrčna hvala!

Ta lep in pomemben dogodek me je spet poklical nazaj k Cankarju in njegovi besedi, ko je na zadnjih straneh v Podobah iz sanj pod naslovom Konec — njegove zadnje sanje, ko je sečal smrt in ji dal piti skodelico čaja, zapisal:

In smrt je spregovorila; resen in globok je bil njen glas, skoraj blag:

Ob izročitvi kipa. Z leve na desno: Ing. Ivan Žigon, vice konzul Dražen Rubes in gradbenik Karlo Samsa

sicer malemu narodu, pa so se nam vseeno rodili nesmrtniki kot Ivan Cankar, France Prešeren, Simon Gregorčič, Oton Župančič, Anton Aškerc in mnogi drugi.

Slika, ki sem jo videl in vsi občutki, katere sem doživljal ob tem, mi bodo ostale v spominu za vedno. Bilo je tako lepo in domače, kot bi se dogajalo v domačem kraju in ne v Avstraliji. Vem, da se je vsakdo izmed nas, kakor jaz sam, že v mislih

"Človek, povej, kako si živel, kam živiš?... Žela sem veličastno žetev, na brezmejnih njivah sem jo žela, kjer je bil človek sam sejal. Tako dolga je bila žetev, od jutra do večera, in še od večera do jutra... In koga boš klical na pomoč, da bo tvoj besednik pred Pravičnim sodnikom?" Zbudil se je in iz globočine umirajočega srca mu je planilo:

MATI, DOMOVINA, BOG!

Korl Dolenc

ŠE O POSOČJU

V vseh slovenskih časopisih in publikacijah se je pisalo in se še piše o potresu v Posočju. Tudi mi v našem glasilu nismo pozabili in ne pozabimo na globoke rane naših bratov na Primorskem, saj njihova bolečina boli tudi nas. Tokrat že lahko poročamo vzpodbudnejše o napredku in obnovi Posočja.

Dne 15. septembra na dan ponovnega potresa je Izvršni odbor predsedstva republiške konference SZDL Slovenije na svoji seji pozval vse občane, da se pospešno vključijo v akcijo za čim hitrejšo odpravljanje posledic potresa v Posočju.

Hitri ukrepi so bili nujni! Tu ni bilo vprašanje samo materialne škode, nego neposredno je ogroženo tudi življenje ljudi. Kljub slabemu vremenu so prihiteli na pomoč vsi. Vojski so se predvsem izkazali pri rušenju in čiščenju razvalin. Gradbeniki in številni delavci iz skoraj vse Slovenije hite z gradnjo, da bi do zime postavili nove strehe za več tisoč prebivalcev. V Posočje prihajajo ljudje iz raznih krajev Slovenije, kot

prostovoljci, posebno ob nedeljah in sobotah. Tako bančni uradniki iz Nove Gorice, avtomehaniki iz ljubljanskih podjetij, mladinci iz raznih krajev Jugoslavije. Vsi ti pomagajo kopati, graditi, pospravljati, domočinom so pomagali tudi pri kmečkih opravilih, skratka, poprimejo za vsako delo. Delavci in gradbeniki s prostovoljci rušijo predvsem nevarno razpokane hiše, hkrati betonirajo temelje za nove lesene montažne hiše. V Breginju so podrli okrog 150 hiš, v Srpenci 58, na Žagi 57 itd. V omenjenih vaseh, kot v Podbeli, Ladrach in Smasteh je ali bo zraslo okrog 400 novih montažnih hiš. V najbolj porušeni vaseh gradijo skupne lesene hleve za živino. Montažne hiše imajo to prednost, da so cenejše in jih je mogoče postaviti hitro v treh do štiri dni. In najvažnejše, da so varnejše, če se zemlja zopet zamaje in strese. Poleg vojakov in prostovoljcev so razna podjetja poslala svoje delavce: obrtnike in strokovnjake, da poprimejo, kjer je pomoč najnujnejša, da bi prehiteli zimo. Drugi poma-

gajo na drug način. Podjetje Lesnina v Ljubljani je podarila 2 montažni hiši. Tovarna Union v Ljubljani daje 2 tisoč steklenic piva tedensko vse dokler traja obnova. Velika večina delavcev v tovarnah in v podjetjih dela ob sobotah in vsa ta finančna sredstva se stekajo v obnovo Posočja. Učenci po šolah dajejo svoje prihranke po dinarjih, vsak pač po svojih močeh! In tako ob tej naravni nesreči vsi delovni ljudje in občani izpolnjujejo svojo človeško dolžnost in ponovni izpričujejo svojo solidarnost in s tem vlivajo ponesrečencem v Posočju novo vero in upanje v življenje!

L. Košorok

ČRNA GORA

V Črni Gori se je med prebivalstvom pričelo z zbiranjem pomoči za prebivalce Slovenije, Srbije in Bosne in Hercegovine, ki so bili prizadeti od raznih prirodnih nesreč. Od zbranih sredstev je predvidena graditev osnovne šole z otroškim vrtcem v Novi Gorici v vrednosti skoraj 6 milijonov dinarjev.

NOV ROD IN NOVO

ŽIVLJENJE OB

SPOMENIKU

Nedeljski obiskovalci na Triglavu si že lahko zamišljajo veličastnost spomenika. Že obelisk sam, ki je visok skoraj pet metrov, vzbuja nenavadno spoštljiv vtis. Nekateri se sicer bojijo, da spomenik ne bo prišel do pravega izraza, ker je okolica pusta in neurejena. Pomisliti pa bi morali, da Triglav šele gradimo in da bo okolico kaj lahko urediti tako, da se bo ujemala s spomenikom. Prostor, kjer stoji spomenik, je namreč že določen za park, v katerem so že zasajena spominska drevesa. Ob prvem obisku delegacije Slovenske Izseljenske Matice leta 1972 je sam predsednik Drago Seliger zasadil spominsko drevo, mlad bor, ki "naj spominja nas in bodoče rodove, da so tudi slovenska kri, znoj in žulji pomagali graditi deželo, v kateri živimo". Drugo spominsko drevo pa je mlada oljka, "ki je simbol miru in sožitja že od Kristusovih časov". To pa je eno leto kasneje leta 1973 ob svojem obisku zasadil škof slovenskih izseljencev Dr. Stanislav Lenič. Bor smo imenovali Drevo povezave, oljko pa Drevo sožitja. Med tema drevesoma, ki nas povezuje z domovino in med seboj, stoji torej spomenik našemu duhovnemu velikanu Ivanu Cankarju.

Triglavska zemlja že sedaj ni samo shajališče Slovencev v Sydneyu, ampak ima tudi svoj pomen, svojo lepoto. Poleg tega, da nas spominja na začetek smiselne povezave z našo rojstno domovino, nam bo v bodoče pomenila še mnogo več. Šele sedaj bomo na domači slovenski zemlji. Nudila nam bo duhovno oporo, tisto duhovno oporo, ki jo izseljenci tako potrebujemo. To je zavest, da Slovenci v tujini nismo izumrli in pa, da naš narod v rojstni domovini ni pozabil na nas, saj je kip darilo naroda doma.

Okrog Cankarja že raste nov rod. Učenci naše slovenske dopolnilne šole so namreč tisti, ki so najbolj vpleteni v idejo spomenika. Z njimi skupaj bo rastlo tudi spoznanje, da so duhovne vrednote naroda, komor po krvi in duhu preko svojih staršev pripadajo vredne, da jih uživajo in pa, da so vredne vsake mednarodne primerjave. Zato je zamisel o postavitvi spomenika veličastna. In Ivan Cankar zaradi svojega pogleda na slovenski narodno-socialni razvoj in pa zaradi kristalne lepote slovenskega leposlovnega izražanja ob svoji stoletnici spomenik tudi med Slovenci v daljnji Avstraliji povsem zasluži.

S.P.

UVOZ V JUGOSLAVIJO

Jugoslavija bo uvozila predmete za široko potrošnjo v vrednosti 200 milijonov am. dolarjev, katerih trenutno primanjkuje na trgu.

V avgustu leta 74 so bile uvedene odločbe za omejitve uvoza zaradi izravnave izplačilne bilance. Po zadnjih podatkih pa je plačilna bilanca v presegu za 330 milijonov dolarjev. (lani ob istem času je bila v primanjkljaju za 912 milj. dolarjev.), devizne rezerve pa znašajo preko 2 milijarde dolarjev. Zato so se tudi odločili za ponoven uvoz teh predmetov.

IVAN CANKAR NA RADIJU 2EA

(Radijska oddaja 21. februarja '76.)

Naša dolžnost je, da se v letošnjem letu — Cankarjevem letu — ob vsaki priložnosti spomnimo mojstra slovenske proze Ivana Cankarja.

Cankar je bil svobodnjak. Čutil je dvoličnost takratne gosposke in kljub svoji inteligenci ni mogel razumeti, zakaj ima tako malo ljudi tako veliko, in zakaj tako veliko — tako malo. Njegova duša se je napolnila s pelinom pikrosti, ko je gledal malomeščansko učiteljstvo, kateremu je zapisal: "Hlapci, za hlapce rojeni, še Kristus bi prišel nad vas z bičem!" Tudi njegovo geslo "Mati, Domovina, Bog" ga ni zaustavilo, da je ne bi zabrusil tistim cerkvenim predstavnikom, ki jim je bilo vse drugo bližje kot blagor lačnih in ubogih. S pikro pesmijo jih je ovekovečil in si s tem nakopal sovraštvo takrat najmočnejšega sloja domovine. Napisal je znamenito pesem Pred škofijo, v kateri ni napadel katoliško cerkev in duhovnike, kot so mu očitali, temveč ideje in dela tistih, ki so najplemenitejša čustva preprostega naroda zlorabljali v svoje osebne in politične namene.

Cankar je imel veliko srce, polno ljubezni, pa vendar ni bil poročen. Vso polnost njegove čiste ljubezni je zajemala sočutna vdanost materi, o kateri je napisal najlepše zgodbe, preprosto izražene in v srce segajoče.

Njegova druga ljubezen je bila domovina, ki jo je neizmerno ljubil; tako njo kot njene ljudi. Bičal je socialne krivice, bil je neusmiljen — kjer je mlasnil njegov jezik, ni ostala niti dlaka. Trpel pa je še bolj zaradi tega, ker so ga obdolževali vsega slabega. On pa se nasprotovanja ni ustrašil; še odločnejši je postal! Preiti je moralo mnogo let, da so mu končno priznali to, kar je bil in hotel biti od vsega začetka — č l o v e k.

Vsa Cankarjeva dela so polna misli in razmišljanj o Bogu in o veri, o tisti živi veri v končno pravico in poravnano krivic hudobnih ljudi, ki jo more imeti le človek v brezupnosti zatirane duše. Mati, Domovina, Bog so bili pojmi vse Cankarjeve ljubezni.

Gotovno ne trdimo, da je imel Cankar v vsem prav, saj bi mu s tem odvzeli pravico biti človek, to, kar si je pisatelj najbolj želel. Vendar pa lahko trdimo, da je živel in pisal po prepričanju, v katerega je veroval, pa naj so bile posledice še tako težke. Cankar v svojem srcu ni poznal laži, zato je tudi pri drugih ni mogel trpeti — preziral jo je. Še bolj kot laž pa je preziral polresnico — pošast, ki ima tudi v današnjem življenju močno raztegnjene veje v naši družbi in do pekla dolge korenine. V črtici Dvojna resnica se je spodadel s tistimi, ki so se ob dvojnem prepričanju redili in bogateli.

Cankarjeva dela berejo danes vsi, stari in mladi, bogati in revni, pošteni in pokvarjeni. Bero jih kot knjigo življenja, iz katere vsak izbira le to, kar mu prija. Ni torej čudno, da si laste Cankarja ljudje vseh prepričanj. Kako malo ga razumejo, velika slovenske proze, ki ni pisal o drugem kot o tem, kar je bilo v njegovem srcu in v srcu naroda, iz katerega je izšel! Vzemite njegovo knjigo, sedite pod drevo v mirno senco in čitajte. Spoznali boste, da je Cankarjevo pisanje domače in preprosto, težko le tistim, ki so brez srca in brez duše, najtežje pa tistim, ki bi radi živeli na račun drugih.

(Oddajo je sestavil Jože Čuješ)

Takole se je začelo graditi spomenik.

ŠE NEKAJ O SPOMENIKU

Pomembni dan se bliža. Prvikrat v zgodovini avstralskega kontinenta bo bivši predsednik odkril spomenik pisatelju majhnega naroda, enega izmed mnogih etničnih skupin ki so se znašle v Avstraliji.

To je dogodek brez precedensa. Sledili nam bodo drugi in končno bo prebit zid monopolizma, bariera diskriminacije, podcenjevanja, unitarizma za vsako ceno — tudi za ceno uničenja avtohtonih in drugih kultur — in kar je še takih ovir ki so dediščina evropskega imperializma.

Pripadla mi je častna in zelo težka naloga približati Avstralcem vseh mogočih izvorov našega pisatelja in njegovo delo. Skoraj nemogoča stvar, posebno še, ker naj bi spomenik odražal tudi duha skupnosti, ki ga je postavila, in poleg tega ne bi smel preseči okvira naše zmogljivosti. Iz-

žareval naj bi tudi idejo mednarodne solidarnosti delovnih ljudi vseh ras in narodov.

Piramida je trajna odlika, ki ni podvržena modnim spremembam. Lahko jo je zgraditi in če je tristranična, se naravno zaključuje s triglavskim simbolom. Na čelni strani ima nastavek, na katerem bo nameščeno oprsje našega pisatelja, delo akademskega kiparja prof. Zdenka Kalina. Ni treba posebej omenjati, da je ta kip delo vrhunske kvalitete in je malo umetnin te vrste v Sydneyu, ki bi ga dosegale. Kip je darilo Slovenske Izselske Matice in smo nanj zares lahko ponosni.

Glede napisa, ki naj bi bil razumljiv Avstralcem, je bil izveden neke vrste interni referendum. Večina staršev otrok slovenske šole je bila mnenja da bi stavek "Narod si bo pisal

DROBTINICE IZ CANKARJEVIH DEL...

IZ SVETEGA OBHAJILA — 1910

Petero nas je bilo. Sedeli smo za mizo in smo čakali. Spočetka smo se pogovarjali, nato smo igrali domino, naposled smo se naveličali ter smo umolkili.

Najstarejši sestri je bilo trinajst let, najmlajšemu bratcu pet. V srcih pa smo bili stari: poznali smo skrb in strah.

Kadar so se zunaj oglasili koraki, smo se ozrli proti durim. Strmeli smo z velikimi očmi in odprtimi usti, sapa nam je zastajala.

"Prihajal!"

Koraki so utihnili, spogledali smo se molče; Oči so bile solzne, ustne so se tresle.

Zelo smo bili lačni. Mračilo se je že, matere ni bilo. Pred dobro uro se je bila napotila, bogvedi kam. Vedeli smo: kadar pride, prinese

kruha. Prav nič nismo dvomili. Kajti večerilo se je in zvečer je treba večerje. —

Ko je šla, je bila vsa majhna in sključena; globoka brazda je bila na njenem čelu. "Kmalu se vrnem!" je rekla. —

"Pogledam na cesto!" sem rekel.

"Kaj bi gledal! Ne pride prej... če še kdaj pride!"...

Počasi in tiho so se odprle duri. Na pragu je stala mati. Kakor ob belem dnevu smo razložili njen obraz. Ves bel in tenak je bil, oči pa so bile objokane in so gledale plaho; tako gleda grešnik na svoje trdosrčne sodnike. Mati se nas je bala...

"Ali ste dolgo čakali?" je rekla s tihim, prosečim glasom.

"Nisem mogla prej... niso dali..."

K životu je tiščala hleb kruha; že od daleč smo videli, da je skorja lepo rumena...

IZ GLASILA ZARJA LETA 1913

... ako pride kdaj do političnega združenja jugoslovanskih narodov — in ne samo moja vroča želja je, temveč tudi moje trdno prepričanje, da do tega združenja res pride — tedaj se to ne more izvršiti drugače, kakor da se združijo enakopravni in

enakovredni narodi.

Ta najnaravnejša rešitev jugoslovanskega vprašanja se nam vsem zdi doslej še utopija in je morda res. Ovire so tako silne in mnogoštevilne, da se nam zde popolnoma nepremagljive. Utopije pa imajo od nekaj to čudno lastnost, da se po navedi uresničijo.

IZ BELE KRIZANTEME

Ponos je v mojem srcu: kljub vsem naukom, opominom, očitkom, kljub zasmehu, zmerjanju in natolcevanju je vse moje življenje in nehanje služilo najvišji ideji: resnici! Kar sem videl z očmi, s srcem in razumom, nisem zatajil; in bi ne zatajil za same zlate nebeške zvezde. Resnica pa je posoda vsega drugega: lepote, svobode, večnega življenja. Dokler sem zvest resnici, sem zvest sebi; dokler delam v njenem imenu, bo moje delo rodovitno, ne bo ovenelo od pomladi do jeseni...

Moje delo je slutnja zarje, vsaka moja beseda in vse moje življenje. Že slišim dleto, ki kleše granitni temelj novi zgradbi...

cizmo jih je izdelal g. Grča in je imel kar precej truda z njimi. Na žalost pa se tudi tu niso graditelji mogli držati načrta, ki predvideva za ozadje črn, brušen granit. Vzrok je spet nesrečni denar, oziroma predrag kamen, ki bi stal tisoč dolarjev. Upajmo da bo "Triglav" nekoč po zneje zmogel spomenik tako spopolniti, da bo blizu zaželeni dovršenosti, kakršna bi se našemu Cankarju edino spodobila.

Kot ozadje spomenika je zamišljen zid iz temnega klinkerja, zgrajen v treh lokih s spremenljivo višino, zaščiten s primorskimi korci. Vsak od zunanjih lokov objema svoje drevo: bor, ki ga je vsadil predsednik Slovenske izselske Matice, g. Seliger in oljko, ki jo je zasadil izselski škof Dr. Lenič. Nihče takrat ni vedel da bo tu nekoč stal spomenik, zdaj pa je vse skomponirano v enoto. Cankar naj ne ločuje, ampak združuje vse ljudi dobre volje. To sem hotel s spomenikom izraziti in mislim da mi je do neke mere tudi uspelo.

Ing. Ivan Žigon

ČLOVEK OB SPOMENIKU

Okrog spomenika je nanizana cela vrsta imen, od tistih, ki so prispevali sredstva, pa do tistih, ki so ga gradili ali pripomogli, da se je zamisel izpeljala do kraja. Imenovali smo večkrat kiparja profesorja Zdenka Kalina, ki je kip izdelal, o drugih pa smo le mimogrede slišali. Vemo, da je zamisel podprl jugoslovanski konzul v Sydneyu g. Velimir Lesič, vemo tudi to, da jo je z navdušenjem podprla Slovenska Izseljenska Matica v Ljubljani, posebno njen predsednik, naš znanec Drago Seliger. Rad pa bi povedal tudi nekaj besed o človeku, ki je v imenu drugih misel sprožil, jo obdelal in jo vodil naprej do uresničenja, o človeku, kateremu je odkrivanje Cankarjevaga spomenika osebno zadoščenje, ker ob tem čuti, da se je slovenstvo živo zasidralo tudi med nami v Avstraliji. Napisal bom torej nekaj besed o Jožetu Čuješu.

Jožeta Čuješa poznam nekaj nad deset let. Ko sva se spoznala leta 1963, je bil predsednik majhne skupine Slovencev — imenovane Slovensko Društvo Sydney — ki se je ukvarjala z občasnimi srečanji. Imeli pa so že skromno slovensko dopolnilno šolo, katere učitelj je bil on sam. To je bilo skromno jedro slovenstva, ki pa je bilo žilavo in je kazalo vse znake globoke vere v prihodnost. Z leti, ko so se naši izseljenci izkopali iz začetnih težav in s prihodom novih, se je že skoraj opuščen želja po lastnem slovenskem središču znova prebudila. Iz teh časov se spominjam Čuješa, ko je vedno poudarjal, da hiša še ni dom in, da je treba v hiši šele napraviti dom, kjer bi imeli lepe odnose med seboj, občutek pripadnosti in vero v obstoj. Za vse to je potrebna širokogrudnost. Za naše slovensko izseljensko življenje pa je bilo potrebno še nekaj več. Vedel je, da je skupina Slovencev v tujini, čeprav krepko organizirana in sposobna živeti svoje lastno materialno življenje, obsojena na duhovno minljivost (slovensko), ako ni povezana z narodom v domovini. Dobro je slutil vse večje hrepenenje naših ljudi po domovini in, ko je prišlo do prvega organiziranega obiska Slovenije, je to misel krepko podprl. Pričeli so se stiki z domovino, s čimer so postali naši izseljenci bolj samozavestni, saj so doživeli domovino drugače, kot so si jo zamišljali poprej. Zaradi podpiranja stikov z domovino pa se je zameril tistim, ki bi to za vedno radi preprečili.

Nekaterim je bil zaradi svojega gledanja na slovenstvo že dolgo trn v peti. Njihove očitke je premagoval s svojim geslom "Najprej Slovenec, potem šele drugo". Zaradi zagrizenega dela za svoje ideale pa so ga občudovali tudi tisti, ki se z njim niso strinjali. In tako je še danes.

Zgodovina Slovencev v Sydneyu

CANKARJEV PRVI HONORAR (Po zapisu A. Široka — 1917)

"Menda sem bil v peti realki takrat. Levec nam je dal za domačo nalogo spis o Kacijanarju. Vsi so oddali naloge razen mene. Levec je bil hud.

— Cankar, kje imate nalogo? —
— Spisal sem jo v verzih. —
— Oddajte jo! — se je še bolj razhudil Levec.

ne bo mogla mimo njegovega imena. Leta 1971 smo zaradi želja naših ljudi, da bi kot izseljenci imeli stike z rojstno domovino, ustanovili novo slovensko društvo Klub Triglav. S slovensko svežino, ki smo jo tako pridobili, smo zavrli tudi slovensko minljivost med nami. Tudi tu je on opravil največji delež. Poleg tega je ustanovil še naš slovenski časopis Triglav in ga dolgo urejeval. V zadnjem času pa je odgovorni vodja slovenskih radijskih oddaj pri Etničnem radiju in pa upravnik Triglavske slovenske dopolnilne šole. Slovensko življenje v Sydneyu je torej prežeto z njegovim delom prav povsod. Tudi odkrivanje spomenika našemu velikemu Slovencu Ivanu Can-

Gospod Jože Čuješ na enem od mnogih nagovorov slovenskim rojakom.

karju je njegova zamisel, "saj mu je misel kar sama ušla iz ust". Ko je začutil pri tem oporo slovenskih otrok in njihovih staršev, je vedel, da je na pravi poti in da bo uspel. Tako nas je svojim delom in prizadevnostjo obogatil za kulturno vrednoto, za spomenik Ivanu Cankarju med nami v Avstraliji.

V današnjem času, ko se je Triglav razširil in utrdil, ni mogoče več govoriti samo o klubu; danes imamo Triglavsko skupnost. Tako čutijo naši ljudje. Triglavsko skupnost zajema celotno področje našega izseljenskega življenja, saj čutimo, da je naš Triglav že sseadaj — v skromnih začetkih — del naše slovenske domovine. In Jože Čuješ, ki ga nobena sila na tem svetu ne bo zaustavila, da bi prenehal delovati za slovenstvo, v katerega trdno veruje, naj ob odkrivanju spomenika čuti, da smo mu hvaležni za njegovo plemenito delo med nami, izseljenci. Prav tako naj čuti našo hvaležnost tudi njegova soproga, njegova življenska tovarišica gospa Galija, ki se je morala — kot Litvanka — zaradi moževe predanosti slovenstvu v svojem življenju marsičemu odreči.

Naj bodo v Cankarjev spomenik vpletene tudi te misli!

S. Petkovšek

SPORED CANKARJEVIH PROSLAV PRI TRIGLAVU V SYDNEYU

- Sobota 11. dec., 76. — Obletnica Cankarjeve smrti:
ob 6.30h popoldne na Triglavu
ODKRITJE KNJIŽNICE **BRANKA RUDOLFA**
s čajanko (Ald. W.L. Colles, župan občine Fairfield)
- Nedelja 12. dec., 76. — Sprejem delegacije Slovenske izseljenske matice na mednarodnem letališču v Sydneyu (ob 6h zjutraj):
vabljeni vsi, posebno mladina in narodne noše.
- Ponedeljek 13. dec., 76. — Otvoritvena prireditev Cankarjevih proslav znatopom moškega pevskega zbora in igre "HLAPCI" ob 8h zvečer "Assembly Hall" Trinity Grammar School, Victoria Street, Summer Hill. Vstopnina \$3, mladina prosto.
- Petek 17. dec., 76. — Koncertni nastop **MOŠKEGA ZBORA TRIGLAV** in akademija učencev Triglavske dopolnilne šole z igro "SNEGULJČICA"
Večer bo v "Assembly Hall" Trinity Grammar School, Victoria Street, Summer Hill. Vstopnina \$3, mladina prosto.
- Sobota 18. dec., 76. — Na Triglavu v St. Johns Parku
PIKNIK JUGOSLOVANSKIH ORGANIZACIJ IZ SYDNEYA in
nastop učencev jug. etnične šole v Canley Vale ter
BALINSKO TEKMOVANJE ZA CANKARJEV BOKAL
- Nedelja 19. dec., 76. — Zadnji dan Cankarjevih prireditev bomo proslavili s **CANKARJEVIM TABOROM SLOVENCEV** na Triglavu
— sprejem zastopnikov slovenskih organizacij
— sprejem častnih gostov Slovenije, Jugoslavije in Avstralije
— ob 6h popoldne slovesno odkritje **CANKARJEVEGA SPOMENIKA**
Spomenik bo odkril zvezni poslanec za okrožje WERRIWA Rt. Hon. E. G. WHITLAM, M.P., bivši predsednik avst. vlade.

V soboto in nedeljo bodo balinske tekme, prav tako bo tudi ples in druge družabnosti.

Vstopnice za prireditvi v Summer Hillu lahko kupite pri odbornikih Triglav Community Centra.

Ob 100 letnici rojstva **IVANA CANKARJA** so izdelali v Sloveniji lepe kovinske značke s Cankarjevo glavo, ki so tudi vam na razpolago. Cena 50c; dobite jih na Triglavu.

Prosimo, da se pri vseh prireditvah držite reda in da poskušate po svoji moči pomagati, da bo odkritje našega spomenika res lep dogodek ne le za Slovence v Avstraliji, temveč za vse nas, kjerkoli živimo.

**J. Čuješ, koordinator
odbora za Cankarjeve proslave**

ZBRANO DELO IVANA CANKARJA

Državna založba Slovenije, ki izdaja že od leta 1948 dalje temeljno zbirko našega pismenstva z naslovom "Zbrana dela slovenskih pisateljev in pesnikov (izšlo je že 120 knjig z izčrpnimi uvodi in opombami), je začela 1967 — izdajati tudi "Zbrana dela Ivana Cankarja"

CANKARJEV ALBUM

Bogato dopolnitev izdaj Cankarjevih spisov predstavlja knjiga Cankarjev album z nad 600 podobami (fotografije in faksimili) na 340 straneh velikega ali folio formata s podrobno obrazložitvijo v dodatku. Knjigo je pripravil France Dobrovoljc.

SPOMINSKI POKAL IVANA CANKARJA

Balinarska sekcija kluba Triglav je povabila vsa slovenska društva v Avstraliji na veliko meddruštveno tekmovanje za pokal Ivana Cankarja, ki ostane trajna last zmagovalnega društva.

Tekmovanje bo v sklopu prireditev v počastitev stoletnice rojstva Ivana Cankarja in ob odkrivanju Cankarjevega spomenika. Tekmovanje se prične v soboto 18. novembra ob desetih popoldne in nadaljuje naslednji dan do zaključka. Tekmujejo tri in štiričlanske moške skupine in samo štiričlanske ženske. Pokali pa se bodo podelili za prvo, drugo in tretje mesto za moške in prav tako za ženske skupine in to ob zaključku tekmovanja. Pri moških kupinah se bo upoštevalo za osvojeno mesto najboljši skupni rezultat četvorke in trojke istega društva.

v tridesetih knjigah. Ta izdaja, ki bo zajela vse doslej natisnjene in nekatere še nenatisnjene pisateljeve spise in pisma (novih odkritij verjetno ne bo), bo v letu pisateljeve stoletnice zaključna.

Obsegala bo:

- 18 knjig proznih spisov,
- 3 knjige dramaskih del;
- 2 knjigi poezije,
- 1 knjigo kritičnih spisov,
- 1 knjigo političnih spisov in predavanj,
- 4 knjige pisem (korespondenca) ter zaključno knjigo z bibliografijo in kazali.

Glavni urednik izdaje je Anton Oc-virk s sodelavci: Franc Bernik, Jan-ko Kos, Dušan Moravec, Jože Munda, Stane Suhadolčan in Dušan Vog-lar.

Obeta se nam torej zanimivo in napeto tekmovanje, posebno še zato, ker ostane spominski pokal trajna last tistega društva, ki ga bo osvojilo.

TRIGLAV CLUB LIMITED
19A BIBBYS ROAD
ST. JOHNS PARK, NSW 2176

ODPRLI BOMO KNJIŽNJO
"BRANKA RUDOLFA"

Triglavska skupnost se je že dalj časa pripravljala na ureditev slovenske knjižnice in čitalnice, ki naj bi nudila članom lepo in poučno branje. S pomočjo Slovenske Izseljenske Matice in s posredovanjem Jugoslovanskega Konzulata v Sydneyu nam je končno tudi ta zamisel uspela. Knjižnica bo svečano odprta v soboto 11. novembra, odprl pa jo bo, kakor smo zvedeli, Fairfieldski župan g. Colless.

Zamisel o slovenski knjižnici sega v sam začetek triglavskega življenja. Ob prvem obisku delegacije Slovenske Izseljenske Matice, ki nas je obiskala skupaj z ansamblom Lojzeta Slaka, pa je ta želja še posebno vplamtela. V delegaciji je bil namreč tudi znan kulturni delavec, slovenski književnik in pesnik Branko Rudolf, ki je z veliko ljubeznijo priporočal lepo kulturno branje. Slovenski mladini je razdelil mnogo lepih knjig. Po njem bo imenovana naša knjižnica. Takratnemu odboru Triglava se je mož s svojo skromnostjo in dobrohotnostjo tako priljubil, da so ga za to posebej zaprosili. Srečni smo, da je na to pristal, saj nas bo knjižnica spominjala na človeka, ki v svoji skromnosti nima druge želje, kot da bi tudi drugi čutili lepoto plemenitih misli, ki so zapisane v knjigah.

V SLOGI JE MOČ...

Naš Mladinski klub Triglav se je pri organizaciji svoje zadnje prireditve znašel v težavah. Jakost moderne glasbe, ki je po mnenju mladih strokovnjakov za moderno glasbo nujna, je naletela na odločne proteste med Triglavskimi sosedi. Mladinskemu klubu Triglav je priskočilo na pomoč Slovensko društvo Sydney in jim dalo na razpolago svojo dvorano v Horsley Parku, kjer zaradi vzvišene položaja nimajo težav s sosedi. Za to uslugo je Slovensko društvo Sydney zaračunalo le minimalno odškodnino, komaj dovolj za kritje stroškov za razsvetljavo in drugo. Z mladinci so prišli v Horsley Park tudi mnogi starši. Žal pa je bilo vreme slabo in mnogi čakajoči starši, ki niso mogli prenesti polnega udara moderne glasbe v dvorani, so se zahtevali v prostore Slovenskega društva Sydney in tam preživeli prijetno popoldne ob dobri kapljici, kartah in petju. Mladinci pa so se med tem v prostorni dvorani prav lepo zabavali, škoda je le, da se jim niso pridružili tudi njihovi vrstniki iz Slovenskega društva Sydney. Gostitelji iz Slovenskega društva so bili zelo uslužni in v veliko pomoč in so prav lepo sprejeli tudi ostale Triglavčane, ki so prišli pogledat, kako se naša mladina zabava. Hvala lepa, bilo nam je prav prijetno!

M S

PRIREDITEV DOBRODELNEGA DRUŠTVA

Minulo nedeljo, to je 28. novembra, je naša dobrodelna organizacija Triglav Community Centre priredila družabno popoldne. Žal se je nekoliko občutilo pomanjkanje bencina, toda kljub manjšemu številu gostov je bilo sproščene dobre volje na pretek. Ansambel "Misfit", katerega član je naš sodelavec Miran Špicar, sicer ne igra slovenskih viž, spada pa gotovo med najboljše, kar jih lahko zasledimo po plesiščih kontinen-

talnega (evropskega) stila. Miran je tokrat že drugič poskrbel, da so igrali brezplačno za dobrodelni namen našega Centra. Pristrčna hvala!

Upajmo, da nam bodo prihodnje leto večkrat igrali. Kakor smo zvedeli od odbornikov Community Centra, jih nameravajo večkrat najeti.

Namen prireditve je bil zbrati denar za dokončno ureditev knjižnice in otroških igrišč.

UMRL JE LESS POWELL

V petek 26. novembra nas je pretresla novica, da je umrl naš ustanovni član g. Less Powell, eden prejšnjih županov v Fairfieldski občini. V zadnjih mesecih je preživel več dni v bolnišnici kot doma. Pred nekaj tedni, ko nas je zadnjikrat obiskal, smo že upali, da se bo vendarle pozdravil. Tudi sam je tako upal, toda obolenja na srčni zaklopki ni bilo mogoče pozdraviti.

Less je bil naš dobri znanec in prijatelj že od začetka. Z veseljem je prisostvoval prireditvam. Kot župan je podelil v naših klubskih prostorih avstralsko državljanstvo — edino do sedaj — naši članici gđ. Marti Smuk, kar kaže, da nas je resnično cenil. Vsako leto je preskrbel tudi Anzac Day trofeje, za katere so tekmovali klubski balinarji, z dobrim nasvetom pa je bil vedno pripravljen pomagati, posebno pri načrtih in gradnji. Spominjali se ga bomo kot blagega človeka.

Naj počiva v miru!

Less Powell v klubskih prostorih pri podeljevanju državljanstva.

IMELI SMO TOMBOLO

Na Triglavu smo imeli tudi tombolo. Ni bila tako velika, kakor se jih spominjamo od doma, veselja pa nam je napravila prav toliko. Tombolo je v imenu dobrodelnega društva Triglav Community Centre organizirala ga. Marija Verko, blagajničarka Centra. Številčke so vlekli otroci, klical pa jih je g. Jože Čučejš.

Ker je igra zanimiva in za nekaj časa pritegne vso pozornost obiskovalcev, bi bilo kar prav, da bi se organizirala večkrat.

AVTO CESTA

LJUBLJANA—VRHNICA

LJUBLJANA — 18. oktobra so zasadili prve lopate na dolgo pričakovanem odseku avtomobilske ceste Ljubljana-Vrhnica.

Bodoča avtomobilska cesta Dolgi Most-Vrhnica, se bo na Vrhniki priključila neposredno na obstoječi odsek avto ceste, v Ljubljani pa bo priključek začasen pri Brezovici. Kasneje bo odsek ceste povezan z avto cesto Črnuče-Dolgi Most.

Ena najbolj obremenjenih ljubljanskih vpadnic — cesta, ki pelje na Dolenjsko pa bo dobila nov most. Stari most pa bo poleg mostu, ki naj bi bil zgrajen že prihodnje leto, obsegal še gradnjo nove Karlovške in Dolenjske ceste, prestavitve železnice, gradnjo dveh železniških nadvoznov na Dolenjski cesti in na Hradeckega cesti, ureditev križišča za gradom in Privozu s Karlovsko cesto, ter še nekaj manjših rekonstrukcij.

NAŠ ČLANEK V RODNI GRUDI

Članek "Kaj je narobe s piknikom?", ki je izšel v Triglavu avgusta letos, je ponatisnila Rodna Gruda. S tem želi Slovenska Izseljenska Matica, da bi društva predlagala okvirni program za to prireditev.

PROSLAVA DNEVA REPUBLIKE

Koordinacijski odbor jugoslovanskih društev je 27. novembra zvečer priredil v univerzitetni dvorani v Kensingtonu proslavo 29. novembra, Dneva republike, kjer smo bili tudi Slovenci preko članov Slovenskega društva Sydney in kluba Triglav lepo zastopani. Na prireditvi je nastopal med ostalimi tudi slovenski mladinski ansambel "Mavrica" s pevko Irencu Kužnik. S harmoniko je nastopala tudi Nevica Muha.

Prisotnih je bilo mnogo predstavnikov sydneyjskih občin in raznih ustanov. Po svečanem nagovoru predsednika koordinacijskega odbora Iva Favre je spregovoril nekaj zelo toplih besed jugoslovanski ambasador g. Aleksander Šokorac. Govorili so tudi g. Ferguson kot zastopnik premiera g. Wrana, g. Doyle kot zastopnik vodje deželne opozicije g. Willisa in senator Toni Mulvihill kot zastupnik vodje zvezne opozicije g. Whitlame.

Proslava je bila lepa manifestacija skupnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti.

S.P.

ŠE ZA ŠPORTNO IGRIŠČE

Triglav Youth Centre se zahvaljuje vsem, ki so na prireditvi 27. novembra darovali pecivo. Tudi ta prireditev je bila v korist mladinskih športnih igrišč. Tiste, ki so s svojim delom in dobrotami pripomogli, da je prireditev tako lepo uspela, prosimo, da ne vzamejo za nevhvaležnost, če jih ne navajamo po imenih. Želimo pa, da imajo občutek, da tudi oni prispevajo k našemu trudu za zgraditev igrišč, kjer bomo našli prijetno in zdravo razvedrilo. Radi bi se pa posebej zahvalili gospej, ki je prispevala vso potrebno solato za prireditev.

Mladinski Center

Pri tem naj omenimo veselje mladine, ki se je ta večer še posebno lepo počutila, saj so stroški za športno igrišče skoraj pokriti. Vsem najlepš hvala!

Tokrat naj omenimo tudi pridno

skupino, ki se je odlično izkazala pri organizaciji in delu na prvi mladinski prireditvi. Delo so si razdelili takole:

Strežaji:

Sonia Deskovič
Dennise Matanič
Diana Jeray
Anita in Mary Lever
Susan in Sylvia Karbič
Frank in Michael Čufer
Danny Jaksetič
John in Stan Miklavčič
Dean Preston in
Drago Vrh

Pomagali pa so jim starejši:

Emma in Rudi Jaksetič
Domina Lever
Marta Karbič
Domina Rolih
Alojz Lever
Marija Verko in
Jože Miklavčič

IZREDNA LOVSKA SREČA

Ribnica — Trem lovcom lovskega društva Velike Lašče — Mirku Škulju, Antonu Žužku in Jožetu Geroni — se je pred dnevi resnično nasmehnila lovska sreča. Skupaj s psom Brekom so uspeli ujeti 150 kg težkega jelena, katerega rogovi so bili dolgi več kot 1 meter. Brek je jelena izsledil v gozdu nad Ortnekom pri Ribnici, vse ostalo pa je bila stvar lovske rutine in veščine.

CENTER ZA ZRAČNO PLOVBO

Od prvega novembra letos imajo v jugoslaviji nov Center uprave za civilno zračno plovbo za **odobritev poletov**. S tem je letenje mnogo bolj varno. Piloti vseh letal, ki letijo nad jugoslovanskim ozemljem — letala okrog 80 letalskih družb — se lahko v vsakem trenutku povežejo s tem centrom in uredijo morebitne nesporazume.

CLUB PLANICA

WOLLONGONG

P.O. BOX 84

DAPTO, N.S.W. 2530

★

ZOPET SMO USPILI

Slovenski klub Planica v Wollongongu je ponovno prejel dve lepi nagradi. Kot vsako leto, tako smo tudi letos sodelovali pri prireditvi Wollongong Show in prejeli dve nagradi. Glavna ulica Wollongonga je bila skoraj poslovenjena, saj smo bili največja skupina v narodnih nošah. Te parade se udeleži vedno veliko število različnih narodnosti, katerih je v Wollongongu okoli štiri-deset.

Letos smo okrasili avto tako, da smo ga popolnoma oblekli v belo blago, na katerega smo pripeli asparagus in na stotine rdečih nageljnov. Res, bilo je zelo lepo! Ko smo se pripravljali, nam je nagajal, dež, pri povorki se je pa razvedrilo. Bilo je petintrideset narodnih noš. K uspehu pa sta pripomogli tudi gospe Pavla Gruden in Marija Košorok s svojima ljubljanskima nošama.

Vse se je lepo izteklo in zaslužili smo si drugo nagrado. Prav lepo se moramo zahvaliti za naš uspeh gospodu Milanu Sirc, ki nam je posodil tovorni avto in gospej Sirc, ki ga je kar sama vozila.

Našo drugo nagrado pa smo prejeli pri ocenjevanju narodnih noš. Tudi pri tem smo imeli lep uspeh in prav tako prejeli drugo nagrado.

Vsem, ki so nam pomagali pri prireditvi, da smo dosegli takšen uspeh, se odbor Planice najlepše zahvaljuje.

Zvone Groznik

SLOVENSKO -AVSTRALSKI KLUB PLANICA, WOLLONGONG

Prijavni obrazec za
SLOVENSKO KMEČKO OHCET
ki bo 16. aprila 1977 v Wollongongu.

Priimek in ime ženina:

Priimek in ime neveste:

Naslov ženina:

Naslov neveste:

Narodnost ženina:

Narodnost neveste:

Rojstva in kraj rojstva ženine:

Rojstvo in kraj rojstva neveste:

Ime slovenskega društva,
katerega člana sta:

Prijavni obrazec pošljite na naslov:
Slovenian-Australian Club Planica,
P.O. Box 84,
Dapto, NSW 2530
Za vse informacije se obračajte na gornji naslov.
Stroga tajnost zjamčena!

ODBOR PLANICE

DRUGA KMEČKA OHCET V WOLLONGONGU

Slovenski klub Planica se pridno pripravlja na našo drugo kmečko ohcet, katera bo aprila drugo leto. Priprave lepo napredujejo, in čeravno imamo še pet mesecev do prireditve, je glavno delo v najlepšem teku.

Mnogi se še prav dobro spominjate prve kmečke ohceti aprila 75, ki je imela popoln uspeh. Ob njej smo si pridobili mnogo izkušenj, katere nam bodo sveda sedaj prav prišle. Vedno se da kaj izboljšati, zato bo na tej drugi marsikaj izboljšano in dodano.

Na prvi ohceti sta se poročila dva para, na drugi pa se bodo najmanj štirje. Vse bo tudi bolj obširno, imeli bomo kar pet kočij, prej sta bili le dve. Druge narodnosti so nam že

obljubile, da bodo sodelovale pri povorki in prepričani smo, da bodo tudi mnoga naša slovenska društva, saj je to največji folklorni festival v Avstraliji. To ne bo samo v ponos nam v Wollongongu, temveč vsem Slovincem na petem kontinentu.

Slovenski klub Planica v Wollongongu vabi vse slovenske organizacije širom Avstralije, da se pridružijo našemu velikemu slovenskemu festivalu, kateri bo 16. aprila 1977.

Za vse podrobnosti in navodila se obrnite na klub Planica v Wollongongu ali pišite na naslov:

Slovenian Club Planica

P.O. Box 84

DAPTO, NSW 2530

Odbor Planice

Ulični prizor s prve Slovenske kmečke ohceti v Wollongongu

SLOVENSKO-AVSTRALSKI KLUB PLANICA, WOLLONGONG

želi vesele božične praznike ter srečno novo leto 1977 vsem članom in ostalim slovenskim rojakom po širni Avstraliji. Obenem vas najpriskrbeje vabimo na našo drugo KMEČKO OHCET v Wollongongu 16. aprila 1977
Za Odbor Planice — Wollongong
Zvonko Groznik, predsednik

OBISK

Gospa Fanika Fišer je prišla k sinu Jožetu Fišer in njegovi ženi Danici na daljši obisk. Največji vtis, kakor sama pravi, je napravilo živahno slovensko življenje, katerega je opazila takoj po prihodu v Avstralijo. Želimo ji, da bi se med nami prijetno počutila.

POIZVEDBA

Iščemo rojaka Franka ŠUKLJE, če ga kdo pozna, naj javi na naše uredništvo. Njegov zadnji poznani naslov je bil 32 Nithsdale St., Sydney — City. Išče ga njegova sestra ga. Marija ČRŠEK

Prešernov trg 4
Novo mesto

TEDENSKE NOVICE O NAŠEM ŽIVLJENJU ČITAJTE V TEDNIKU NOVA DOBA.

ETNIČNI RADIO 2EA

Sodelavci pri Radiu 2EA so se morali zopet sprijazniti s ponovnim podaljšanjem poiskusne dobe. Tokrat so to povzročile težave, v katerih so se znašli tisti, ki se ukvarjajo z državno radijsko družbo ABC. Ta družba naj bi namreč prevzela tudi Etnični radio.

No, etnične oddaje bomo imeli še vnaprej, takšne, kakoršne poznamo sedaj, čeprav si že včasih želimo, da bi se kaj spremenilo in popravilo.

Naprosili smo koordinatorske slovenskih oddaj g. Čuješa, da nam je sporočil spored slovenskih oddaj za prihodnja dva meseca.

SLOVENSKE RADIJSKE ODDAJE DO KRAJA JANUARJA 77.

- 9. dec. — S.D.S.
- 13. dec. — S.D.S.
- 17. dec. — Triglav
- 21. dec. — Versko središče
- 25. dec. — S.D.S.
- 29. dec. — Triglav
- 2. jan. — Radijski odbor
- 6. jan. — S.D.S.
- 10. jan. — Triglav
- 14. jan. — S.D.S.
- 18. jan. — Triglav
- 22. jan. — S.D.S.
- 26. jan. — Triglav
- 30. jan. — Versko središče

DEAKINOV SPOMINI

LJUBLJANA "Osebnost mi je bilo veliko do tega, da napišem to knjigo, v kateri sem poskušal zbrati svoje izkušnje kot izkušnje šefa prve britanske vojaške misije v Jugoslaviji, hkrati pa napisati zgodovinsko čim bolj objektivni dokument," je podčrtal Frederick William Deakin na tiskovni konferenci ob izidu slovenskega prevoda njegove knjige "Gora — trdnjava". Knjigo je založila Državna založba. Avtor je skoraj četrt stoletja zbiral in pripravljaval gradivo za to delo. Med narodnoosvobodilnim bojem pa je kot član britanske misije veliko pomagal, da je svet spoznal jugoslovanski narodnoosvobodilni boj tudi v času, ko so bila poročila o njem skromna in pogosto povsem neresnična. Kot je sam zapisal v predgovoru, je poskušal v knjigi v novi luči prikazati jalovost in spremenljivost britanske politike do Jugoslavije.

Knjiga vsebuje veliko podatkov, pomembnih tudi za zgodovino. Posebna pozornost pa bo vsekakor veljala avtorjevemu zapiskom o srečanjih s Titom in drugimi velikani narodnoosvobodilnega gibanja.

Sedaj je najbolj primeren čas, da naročite

RODNO GRUDO

revijo za Slovence po svetu, katero izdaja Slovenska izseljenska Matica v Ljubljani.

Naslov:

Slovenska Izseljenska Matica
Cankarjeva 1/II
LJUBLJANA
Yugoslavia

Pri Slovenski Izseljenski Matici lahko naročite tudi Slovenski koledar za Slovence po svetu, kakor tudi knjige in plošče.

DVE SESTRE CANKARJEVE LJUBEZNI

Skoraj 90-letni Novomeščan dr. Mile Jenko je eden izmed redkih ljudi, ki se še spominjajo pisatelja Ivana Cankarja, čigar stoletnico praznujemo letos.

Jenko se spominja: "Iz Litije, kjer sem doma, sem se preselil v Ljubljano k sestri, ko sem šel v prvo gimnazijo. Ker pa je sestra takrat končala osnovno šolo, sem si moral poiskati drugo stanovanje. Ko sem se vpisal v drugo šolo, sem dobil stanovanje pri Pelanovih v ljubljanskem Kolizeju. Dve družini Pelanovih sta bili takrat: ena, nemškutar-ska, pri kateri sem dobil stanovanje, je naglašala svoj priimek na samoglasniku e, druga, slovenska, pa na zadnjem zlogu.

No, pri mačehi in njenem drugem možu Uradniku sta stanovali tudi sestri Anica in Minka Lušin. Obe sta bili dvakratni siroti: ne le da nista imeli staršev, pač pa sta bili obe tudi pohabljeni. Ana je imela pohabljeno desnico in je navadno nosila rokavice, Minka pa je bila skoraj hroma in je na prelomu stoletja hodila ob palici. Pri Pelanovih sem stanoval, ko sem hodil v drugo in tretjo šolo, potem pa sem imel neprijeten dogodek v šoli in sem se prešolal v Kranj.

V dveh letih, ki sem jih preživel v Kolizeju, se je Ivan Cankar velikokrat sešel z Ano, mlajšo od obeh hčera. Ana, ki je bila nekaj let starejša od mene, je bila bolj družabna in velikokrat sva strašila po zgornjih nadstropjih Kolizeja. Hkrati me je imela tudi za zaupnika; nosil sem njena pisma pisatelju, ki sem ga počakal v Tivoliju, pa tudi njegova pisma Ani. Ko so doma zvedeli za Anino razmerje s Cankarjem, je bil cel hudič.

Takrat kajpak Cankarja nisem poznal, sicer pa je bil deset let starejši od mene. Ko sem šel po končani gimnaziji na Dunaj študirat pravo, sem se še nekajkrat srečal s Cankarjem, navadno takrat, ko smo se zbrali zaradi političnih zadev.

Pozneje za sestri Lušinovi nisem več slišal, tako sta mi ostali v spominu s preloma stoletja: obe dekletu sta bili lepotici. Medtem ko bi mogel Minkino lepoto označiti kot prefinjeno in hladno, pa je bila Anina lepota bolj čutna."

Kdo sta bili pravzaprav sestri, za kateri se je ogrelo Cankarjevo srce? Obe bolehnici — Anica rojena 1881, umrla pa 1910 na Plešivcu pri Velenju, kjer je poučevala ročna dela. Minka pa dve leti starejša, umrla pa 1906 na obisku pri sestri — nista dočakali starosti. Pokopani sta na Plešivcu, na Aninem nagrobniku pa so vklesani Cankarjevi verzi: "Ti ho zdaj v grobu spi — tvoja in moja — vesela mladost" iz pesmi Kaj boš zakrivala plašni obrazek svoj...

Cankar se je z Anico seznanil v maju 1898, vendar se je njuna ljubezen kmalu ohladila, zlasti še, ker je Cankar šel v Pulj. Ko pa je njena sestra Minka prebivala 1900 na Dunaju, kjer je bil že tudi Cankar, se je pisatelj zaljubil v Minko in Vida Jerajeva jo je ob premieri Jakoba Rude v ljubljanskem gledališču 1900 takole popisala: "... Videla sem v loži lepo, blede Cankarjevo ljubico, ki ima okrogle, črno obro-

ljene, smejoče se in strastne oči, lepe kretnje in črne, krasne kodre, pripete s tankim srebrnim obročkom."

Anica je v pisateljevem delu od vseh njegovih znank zapustila največ sledov: posvetil ji je najlepše pesmi v ciklu iz lepih časov v Erotiki, porabil jo je za model Ane v Jakobu Rudi in v Tujcih ter opisal svoje razmerje do nje v vrsti feljtonov. Še v svoji zadnji knjigi Podobe iz sanj se spominja "svoje prve prave ljubice, srne, rjavooke Anke" in končno se ji v pismu iz 1904. leta izpove: "Zakaj resnica je, da si Ti edina ženska, ki sem jo

ljubil."

Kako je bilo Cankarju pri srcu, ko je začel dvoriti sestri Minki, je povedal v pesmi "Oblatil sem ljubezen tvojo čisto", ki ji je sicer sprva dal naslov "Minka". Tudi Minko je Cankar zapisal v svoja dela, najmočnejše v noveli "Pravica za pravico", kjer nastopa Minka pod imenom Olga in kjer — po besedah Franceta Dobrovoljca v "Cankarjevem albumu" — nastopa skoraj kot demonski izpraševalec pisateljeve slabe vesti.

Zdaj mirno spe v grobovih: pesnik in pisatelj in njegovi ljubezni, ki ji-

Obesek pred gostilno "Pri šestici" v Ljubljani
Foto Rodna Gruda

V domovini bodo praznovali božične praznike in dočakali Novo leto: Boris Švigelj pri stari mami, pri svojcih Ivanka in Jože Pohlen, družina Hrgovič, Rudi Stvar s sinom, Miro Celin.

Iz bolnic sta se vrnila ge. Milena Mavko in Irena Flisar, obema želimo čim prejšnjega okrevanja po prestanih operacijah.

Dne 26. novembra je nenadoma preminula ga. Marija Mavrič v Dulwich Hillu. Doma iz Prekmurja blizu Lendave, zapušča moža Ivana in dva sinka, Zlatka in Ivana. Naše iskreno sožalje in naj mirno počiva v avstralski zemlji!

ma je posvetil del svojih snovanj. Samo dr. Mile Jeko, ki starost življenja preživlja v novomeški Koloniji, s svojimi mislimi še kdaj poroma v ljubljanski Kolizej, v Lattermanov drevored, kjer sta se shajala Ana in Cankar, v majhen park za Kolizejem, k sestrama, ki sta razvneli pisateljevo srce, in k pisatelju Cankarju, osmemu od dvanajstero otrok očeta krojača Jožefa in matere Neže. (Iz Dolejskega lista)

PRVI MUZEJ SLOVENSКИH IZSELJENCEV

LJUBLJANA — V Ljubljano se je vrnil s poti po ZDA in Mehiki Boris Kuhar, ravnatelj Slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani, ki je v Envy Walley, v rekreacijskem središču Slovencev v državi Pennsylvaniji pomagal zasnovati prve zametke muzeja Slovenskih izseljencev v ZDA, ki so ga odprli pred dnevi.

Boris Kuhar je dejal: "Otvoritev prvega muzeja slovenskih izseljencev v ZDA je bila že več kot desetletna želja naših rojakov. Udeležili so se je Slovenci iz Clevelanda, Pittsburga, Chicaga in drugih krajev Amerike. V enem delu muzeja je etnološki prikaz Slovenije, stare domovine iz časov največjega preseljevanja Slovencev iz druge polovice prejšnjega in prvih desetletij tega stoletja. V drugem delu je prikazan način življenja izseljencev iz Slovenije v ZDA skozi zgodovino, v posebnem delu pa so razstavljeni predmeti, ki so jih izseljenci prinesli s seboj ali dobili v dar skozi desetletja.

Razstavljene so tudi slovenske knjige, ki jih naši rojaki najraje berejo, poleg tega pa sta odprti tudi dve spominski razstavi — ena je posvečena 100-letnici rojstva Ivana Cankarja, druga pa 25-letnici smrti Louisa Adamiča."

ŽIVI S KROGLO V SRCU

Fedor Belič iz Indije bo zapisan v medicinskih knjigah zato, ker živi že od druge svetovne vojne s kroglo v srcu. Zdravniki se niso mogli zediniti, ali naj ga operirajo ali ne. Tako je krogla ostala polnih 33 let v srcu, Todor Belič pa živi povsem normalno življenje.

INSTALATION SERVICE — REPAIR HOME OIL HEATING

Kar nenadoma pride zima. Da je tu opazite šele, ko vas zazebe. Mrzla hiša ni dom, je le stanovanje.

Spremenite stanovanje do prihodnje zime v topel in prijeten dom!

Za podrobnosti telefonirajte na:

Stanko Fabjan

80-5733

104 Charles Str., — PUTNEY.

KARANTANIJA CANBERRA

PREPIH V CANBERRI

Tudi Slovenci v Canberri imamo svoj "veter", ki pa ne piha iz vzhoda, pa tudi ne iz zahoda. Piha okoli ušes, kakor burja, ki se zaganja od vogala do vogala po kraških, na redko posejanih vaseh. Ni to veter, ki ruši in odkriva domove, to je le veter mladih talentov, ki piha skozi njihova godala. Predstaviti vam želim mlade slovenske fante, naše muzikante. Ker ljubijo slovensko pesem in besedo in ker sledijo svojim roditeljem, so se združili v ansambel, nas pa razveseljujejo s svojim igranjem. To so **Streharjev Branko, Ur-**

basova brata Igor in Evgen in pa Bresnikov Miha.

Prvi nastop so imeli na družabnem večeru našega društva Karantanija, igrali in nastopali pa so nato že večkrat. Postali so že poznani po Canberri in kot se nam dozdeva bodo kmalu zapihali tudi dalje. To bo zanje lepo in hkrati tudi vzpodbudno.

Kar korajžno naprej, fantje, vsi Slovenci v Canberri vas z velikim upanjem in velikodušno pozdravljamo iz srca! Želimo vam, da bi korajžno igrali nam in sebi v veselje in ponos.

A. Grmek

SLOVENSKO DRUŠTVO KARANTANIJA, CANBERRA
pošilja slovenskim rojakom in slovenskim društvom pristoje
božične in novoletne pozdrave z najlepšimi željami.

SLOVENSKI SOCIALNI KLUB JADRAN, MELBOURNE

pozdravlja vse slovenske rojake širom Avstralije, posebno
pa slovenska društva, in jim želi vesele božične praznike
in srečno novo leto 1977.

SLOVENSKI KLUB TRIGLAV in dobrodelno društvo TRIGLAV COMMUNITY CENTRE v Sydneyu

želita vsem slovenskim rojakom, raztresenim po Avstraliji,
posebno pa še tistim, ki se trudijo, da bi bili Slovenci
povezani med seboj in z rojstno domovino,
vesele božične praznike in uspešno novo leto 1977.

Vsem rojakom in našim bralcem pošiljamo
najlepša božična in novoletna voščila!
Uredniški odbor

ŠTEFANOVANJE NA TRIGLAVU

Prisrčno vas vabimo na veselo srečanje slovenskih rojakov
v prostorih Triglava, 19A Bibbys Road, St. Johns Park
(na robu Sydneya), ki bo v nedeljo popoldne na Štefanovo,
26. decembra. Igra poznani ansambel "Mavrica"

SILVESTROVANJE NA TRIGLAVU

Vabimo vas na slovensko silvestrovanje, ki bo v prostorih
Triglava v petek 31. decembra z začetkom ob 8. uri zvečer.
Igra poznani Šernekov kvartet "Silver Strings".
Imeli bomo tudi bogat novoletni srečolov.
Odbor

Vsem znancem in prijateljem želiva vesele
božične praznike in srečno novo leto 1977!
Mila Breznik in Drago Pogačar

Vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem v zamejstvu in v domovini,
prav lepe božične praznike ter vse
dobro v Novem letu 1977 tem, že-
lita:

Lojze & Marija Košorok

TEDENSKÉ NOVICE

O SLOVENCIH

SO V TEDNIKU

"NOVO DOBA"

ČUKOVA KAPELA NA VINSKEM VRHU

Šentvid je veliko naselje oddalje-
no 16 km od Celja. V vasi je šola,
trgovina z mešanim blagom, avto-
busna in železniška postaja in cer-
kev. Bilo je okrog petih popoldne,
ko so se moji starši, teta in stric
odločili, da gredo na Vinski vrh.

Vinski vrh se imenuje zato, ker
je ves okrašen z vinogradom in tu
pa tam s sadovnjakom.

Najprej moji starši niso dovolili,
da bi se jaz in moj brat udeležila
tega pohoda. Mnenja so bili, da je
12 km dolga pot preutrudljiva za
šest letnega dečka in devetletno dekli-
co. Z bratom nisva bila s to odlo-
čitvijo prav nič zadovoljna. Toda
hitro sva se znašla; dejala sva: "Če
za našega psička Kekija, ki ima sa-
mo tri leta, ni predolga pot, čemu
bi potem bila za naju?" Temu izgo-
voru ni nihče nasprotoval kar je po-
menilo da so končno tudi nama do-
volili.

Večer je bil hladen. Zahajajoče
sonce je dajalo videz oblakom, kot
da so okrašeni z zlatorumeno in
ognjeno rdečo barvo. Prvi črički so
že začeli prepevati, tu in tam je
zašumelo listje, ko je gozdni prebi-
valec skočil v varno zavetje. Bili smo
na poti k Čukovi kapeli. Ko smo
prispeli do koruznega polja, je bila
že tema. Polni mesec je taval nad
nami in razsvetljeval pokrajino. Ne-
kje v bližini je nenadoma nekaj za-
šumelo, Prisluhnili smo za trenutek,
toda bilo je vse tiho. Nadaljevali
smo pot, toda tedaj pa je nekaj za-
čelo drveti naravnost proti nam. Bila
sem tako prestrašena, da nisem mog-
la niti zakričati, toda nekoliko tre-
nutkov pozneje, je tisti strah pridrvel
ven iz koruznega polja in jo z ve-
liko brzino ubral naravnost v gozd.
Naš psiček Keki je ves vznemirjen
brez obotavljanja zdrvel za strahom.
Moj oče je dejal, da je bil jazbec,
torej nič nevarnega. Ko se je ne-

koliko minut pozneje vrnil Keki, smo
nadaljevali pot. Skozi gosto meglo,
ki se je spuščala nad nami, smo
se bližali Čukovi kapeli. Iz dalja-
ve smo slišali: Čo-o-ok, čo-o-ok.
Vse ozračje v dolini je bilo neka-
ko tuje, imela sem občutek, da se
tla pod nogami vdirajo. "Čudna, je
ta dolina!" sem si mislila.

Med potjo je moja mati pripove-
dovala teti dogodek v zvezi s Ču-
kovo kapelo. Na žalost nisem sliša-
la cele zgodbe, zato jo bom pono-
vila samo v odlomku.

Pred okrog stopetdesetimi leti se
je čez to dolino vračal proti svoje-
mu domu neki mož. Nenadoma so ga
napadli roparji, ga ukradli in umori-
li. Njegovo telo, so našli pred kape-
lo naslednje jutro. Od tedaj se iz
kapele sliši krik čukov vsako noč,
zato se tudi imenuje Čukova kapela.
Ta zgodba mi je dala nekako tesne
občutke. Ko smo se skozi gosto
meglo bližali proti kapeli, se mi je
zdelo, kot da se neka čudna podo-
ba pomika proti nam. Bilo me je
strah; pohitela sem k materi, v zave-
tje. Mati me je potolažila, da sem
dobra deklica, da se nimam kaj
bati. Šli smo mimo kapele čez maj-
hen most do razpotja. Izbrali smo
pot, ki nas je peljala do vinograda.
Ker smo po dolgem potovanju bili
žejni in tudi lačni, smo se poslužili
z darovom, ki jih je nam nudila
bogato obložena trta. Po kratkem
počitku, smo se podali proti vrhu,
kjer je bila vas. Ko smo šli mimo
hruške, smo jo olajšali za nekoliko
sadov. Seveda, nismo kradli, tem-
več po našem mišljenju, je bilo
drevo preveč polno. Nadaljevali smo
pot in končno prispeli na Vinski
vrh.

Spominjam se, kako je bila isto
noč postelja mehka in prijetna.

Iz spominov

Andrejka Kores, (9 let)

NAROČITE PRI SLOVENSKI

IZSELJENSKI MATICI

KOLENDAR

ZA SLOVENCE PO SVETU

Vsem potnikom, ki so se obračali na
mene v zvezi potovanj, kakor vsem
znancem in prijateljem v Sydneyu,
Brisbane, Melbourne, Adelaide in ši-
rom Avstralije, želim prav vesele bo-
žične praznike, ter srečno in zado-
voljno Novo Leto!

Lojze Košorok

ALI JE OPERETA VAŠ HOBBY?

Se vam zdi, da imate čut za "vižo" in da radi prepevate, pa čeprav
s prav skromnim glasom? Mogoče se čutite bolj sposobni za plesanje ali za
lahko zabavno odsko igranje ali pa kar za vse to? Če je tako, potem se z
veseljem pripravite na pot k opereti.

Enako pomembni pri ustvarjanju operetnih predstav so tudi tisti, ki igra-
jo na klavir (glasbena spremljava), kakor tudi tisti, ki imajo smisel za risanje
scenske opreme, za risanje in izdelovanje kostimov in tudi tisti, ki jih veselijo
svetlobni učinki ter sploh vsi, ki kakorkoli pomagajo pri predstavah. Tu
se vključuje friziranje, maskiranje in tako dalje.

Najbrž bo res, da bi udejstvovanje kjerkoli pri opereti utegnili biti tudi
vaš "konjiček", ki bi vam nudil nepozabne urice, preživete v prijetni družbi
sodelavcev.

Ako bi radi sodelovali pri amaterski operetni skupini, katera bo nasto-
pala, po možnosti, med Slovenci po vsej Avstraliji, potem pohitite s prijavo.
Navedite, če je mogoče, tudi vašo telefonsko številko.

Pišite na naslov: Mr. D. Pogačar

P.O. Box 142

King's Cross NSW, 2011

DOMOV BI ŠEL...

Veliko nas je raztresenih po svetu. Nekateri so v tujini nekaj let, drugi nekaj desetletij, skoraj vsak pa skriva v srcu vsaj tiho željo, da bi se enkrat vrnil domov.

Veliko jih je med nami, ki so jih razmere prisilile, da so zapustili domovino, veliko pa tudi takih, ki so se razočarali v svojih pričakovanjih, kaj jih čaka v tujini. Mnogi bi se radi vrnili domov, vendar vsakega mučijo dvomi. Brez dobre zaloge denarja se skoraj ne izplača vračati. In če si že enkrat doma, kdo ve, ali bo mogoče najti stanovanje in zaposlitev. Vsi se še spominjamo časov, ko je bilo doma v Sloveniji zelo težko najti delo, stanovanje pa skoraj nemogoče. Da bi ugotovili, kakšne izglede ima izseljenec-povratnik v domovini, smo obiskali Zvezo skupnosti za zaposlovanje v Ljubljani, ki se največ ukvarja s problemi povratnikov. Direktor Zveze, Ante Mahkota in tov. Zohar sta nam rada povedala o svojem delu in problemih. Prvi problem, ki nastane, ko se ljudje vrnejo iz tujine, je vprašanje priznanja delovne dobe. Jugoslavija ima dogovor o veljavnost delovne dobe z vsemi drugimi državami, le z Avstralijo ne. Mednarodni sporazum med SFRJ in Avstralijo o načinu zaposlovanja Jugoslovanskih delavcev v Avstraliji je že bil sestavljen v Camberri, vendar ga Avstralska vlada nikoli ni podpisala. Zato mora vsak, ki se vrne v domovino iz Avstralije in želi, da se mu leta, ki jih je pre-

živel v Avstraliji štejejo v pokojninsko dobo, sam doplačati za socialno zavarovanje (kupiti leta, kakor smo to včasih nazivali). V ta namen je potrebno, da s seboj prinese potrdila vseh delodajalcev v Avstraliji v času zaposlitve pri njih in na podlagi teh potrdil bo Zavod za socialno zavarovanje ugotovil, koliko bo moral kdo plačati, da se mu bodo leta priznala.

Drugi problem, na katerega nate povratniki, je seveda vprašanje zaposlitve same. Prav sedaj so izglede za zaposlitev v Sloveniji zelo dobri, saj je na razpolago toliko prostih delovnih mest, da se v Sloveniji zaposlujejo ljudje iz vseh drugih republik, ker ni dovolj kandidatov iz Slovenije. Tudi Zveza skupnosti za zaposlovanje pri tem lahko veliko pomaga. Seveda jim je delo zelo oteženo, če se ljudje vrnejo iz tujine iznenada. Brez napovedi, se takorekoč pojavijo na pragu in pričakujejo, da bodo še ta trenutek dobili službo, po možnosti v Ljubljani ali Mariboru ali v kakem drugem večjem mestu in da jih bo zraven čakalo še stanovanje. Zaposlovalne skupnosti Slovenije imajo vsakoletne redne sestanke z zdomci, ki delajo v bližnjih evropskih deželah. Običajno so ti sestanki okrog Novega leta, ko je v domovini na obisku največ ljudi. Na teh sestankih se lahko pomenijo z delavci, ki delajo v tujini o vseh njihovih problemih in jih tudi pouče, kako morajo ravnati, kadar jim

je potrebna pomoč.

Kdor se želi vrniti domov in želi pomoč pri zaposlitvi, mora pravočasno — vsaj nekaj mesecev prej — sporočiti, da prihaja. To lahko sporoči Skupnosti za zaposlovanje v svojem domačem kraju, ali pa Zvezi skupnosti za zaposlovanje v Ljubljani, ki se posebno specializira za zaposlovanje povratnikov iz tujine in skuša dajati še posebno prednost povratnikom iz Avstralije, z ozirom na to, ker prihajajo od tako daleč in se ne morejo kar obrniti in se vrniti k svojemu prejšnjemu delu.

K obvestilu, da se imate namen vrniti v domovino, je treba priložiti podatke, kakšen poklic opravljate, kakšne so vaše kvalifikacije, kakšno delo opravljate oz. ste opravljali v Avstraliji, v slučaju, da ste se priučili kakega poklica, kakšen je ta poklic (nekatera podjetja doma priznajo tudi priučene kvalifikacije, posebno v poklicih, kjer je pomanjkanje kadra.) Podatke o družini, o možnosti stanovanja, o šolanju otrok, skratka, o vseh problemih, ki bi lahko nastopili in o vsem, kar bi ljudem, ki se trudijo, da bi takim ljudem pomagali, dalo možnost, da vam poiščejo primerno mesto. V slučaju, da zaposlitve ni bilo mogoče najti imate pravico do podpore, kot vsak drug državljani doma.

Vsak, kdor se ima namen vrniti za stalno, mora dobiti tudi potrdilo od Jugoslovanskega konzulata, da je toliko in toliko let preživel v Avstraliji in da se sedaj vrača za stalno. S tem potrdilom vam bo prihranjenih veliko uradnih sitnosti. Na

Zvezi skupnosti za zaposlovanje smo izvedeli, da se vrača iz tujine veliko ljudi in vsak dan jih je več, da pa jih je le malo iz Avstralije. Z Avstralskimi povratniki imajo tudi precej slabe izkušnje. Mnogi od njih se po krajšem ali daljšem času bivanja doma ponovno vrnejo v Avstralijo. Posebno to velja za tiste družine, ki imajo malo večje otroke. Majhni otroci se še lahko hitro privadijo na nov način življenja in na druge razmere, otroci pa, ki so že obiskovali nižje ali celo višje razrede šol v Avstraliji, pa se le redko prilagode in skoraj v vseh primernih prepričajo starše, da se ponovno vrnejo v Avstralijo.

Še največ ljudi, ki so se doslej vrnili domov, so bili ljudje, ki so že imeli pravico do pokojnine. Po najnovejših zakonih imajo ljudje, ki so dosegli predpisano starost in so dovolj dolgo živeli v Avstraliji, pravico, da se vrnejo v domovino in prejema svojo pokojnino iz Avstralije. S tako pokojnino se da v domovini že kar dobro živeti. Edini problem pri tem je, da taka pokojnina doma ne daje pravice do zdravstvenega zavarovanja, ki pa je človeku v takih letih zelo potrebno. Tak upokojenec ima dve možnosti: ali da se zanaša na zdravstveno zavarovanje iz Avstralije, kar je precej težko, saj bi to pomenilo, da mora plačati stroške sam in potem poslati račune na zdravstveno zavarovanje v Avstralijo kjer bi mu potem te stroške — običajno po precej dolgem času — povrnil. Druga možnost po je, da ga tam kdo od svojcev zavaruje kot ožjega so-

(nadaljevanje na str. 11)

TOVARNA GOSPODINJSKE OPREME GORENJE i z VELENJA

pozdravlja bralce Triglava in priporoča svoje kvalitetna izdelke
pod imenom

P A C I F I C
BY
g o r e n j e

Dobite jih lahko v veletrgovinah

WALTONS, DAVID JONES, NOCK & KIRBY'S, NORMAN ROSS
in drugih specializiranih trgovinah z gospodinjskimi sparati

HLADILNIKI:

"Pacific 3"

90 l. (3.2 cub. FT)

"Pacific 5"

135 l. (4.8 cub. FT)

"Pacific 7"

175 l. (6.25 cub. FT)

"Pacific 9"

225 l. (8.0 cub. FT)

"Pacific 10" — 250 l.

hladilnik 195 l.

zmrzovalnik 55 l.

ZMRZOVALNE

SKRINJE:

"ZS 220"

220 l. (7.8 cub. FT)

"ZS 345" 1. (12.3 cub. FT)

345 l. (12.3 cub. FT)

"ZS 530"

530 l. (18.9 cub. FT)

Zmrzovalna omara

"ZO 240"

240 l. (8.6 cub. FT)

Garancija za vse aparate je eno leto, za kompresorje pa pet let. Zagotovljen je hiter in kvaliteten servis!

JUGOSLOVANSKO — AVSTRALSKO UVOZNO PODJETJE

GORENJE — PACIFIC PTY. LIMITED

202 HUME HIGHWAY, LANSVALE, NSW 2166, Tel.: 727 6277 in 727 6880, Telex AA26154

NAJBOLJE RAZŠIRJENA TURISTIČNA AGENCIJA ZA SLOVENCE IN

OSTALE JUGOSLOVANE

ADRIATIC

TRADE & TOURIST CENTRE

želi vsem Rojakom vesele božične praznike in **SREČNO NOVO LETO 1977.**

NAŠ NASLOV JE

31 YORK STREET

SYDNEY, N.S.W., 2000.

Telefonske številke: 29-5210 ali 29-5481. Govorite lahko v slovenščini.

Podružnica v NEWTOWNU (Sydney) na 347 King Street, telefon: 516-1558 ali 516-1563.

Podružnice so še v **CABRAMATTI** in drugih večjih predmestjih.

V glavnem mestu Avstralije v **Can-**
berri nas zastopa

EGON KATNIK

P.O. Box 564,

QUEANBEYAN, N.S.W., 2620.

Telefon: 88-2630.

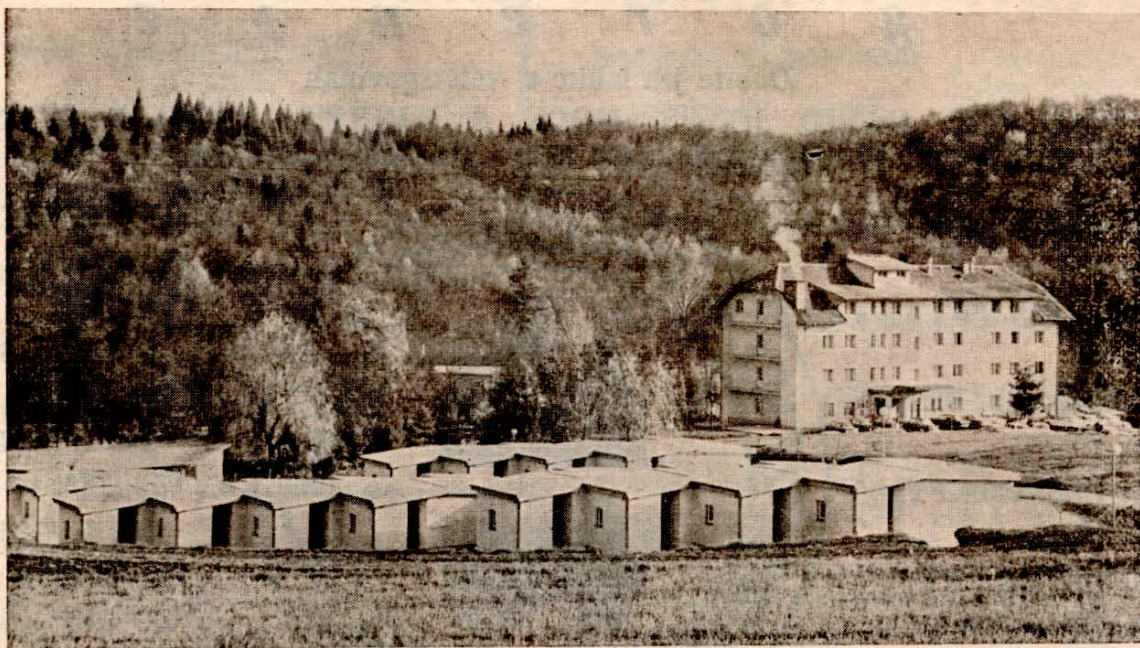
Rojaki v Melbourne nas lahko do-
bijo v naši podružnici za Victorijo:

**ADRIATIC TRADE & TOURIST
CENTRE**

177 Collins Str.,

Melbourne, Vic., 3000.

Telefon: 63-7441.

ADRIATIC — urejuje vse, kar je v zvezi s potovanjem, pa naj bo to po Avstraliji, v domovino ali iz domovine, ali v katero koli deželo na svetu.

MI IMAMO AGENCIJO ZA: QANTAS — JAT — JAL — LUFTHANSA — AIR CANADA in vse druge večje in manjše letalske in plovne družbe. Naše podjetje je član mednarodne potovalne agencije I A T A.

(nadaljevanje s str. 9)

rodnika in člana skupnega gospodinjstva, če je v skupnem gospodinjstvu.

Možnosti so za nas vse. Precej je s tem povezanih sitnosti, vendar, če ima kdo v srcu veliko hrepenenje po domovini, se teh sitnosti ne bo ustrašil. Kaj pa kdo od nas nasi v srcu, ve vsak najbolje sam.

M.S.

NOVA DELOVNA MESTA

V društvenem načrtu jugoslovanskega gospodarstva do leta 1980 se predvideva letna rast zaposlenosti za 3.5 odstotka, kar pomeni, da se bo v naslednji hletih zaposlilo 1.5 milijona novih prebivalcev. Pri tem se upoštevanja tudi 400 tisoč delavcev, ki se bodo v tem obdobju vrnili iz začasnega dela v tujini.

TRIGLAV je glasilo sledečih slovenskih organizacij:

Triglav Club Limited, Sydney
Slovenski klub Planica, Wollongong
Slovenski Socialni Klub Jadran, Melbourne in
Slovensko Društvo Karantija, Canberra.

TRIGLAV izhaja 6 x letno. Uredniški odbor sestavljajo Fredi Mavko, Lojze Košorok, Marta Smuk in odgovorni urednik Stane Petkovšek. Naslov uredništva in uprave je 19 A Bibbys Road, St. Johns Park NSW. 2176. Letna naročnina \$3.50.

Editor Stane Petkovšek, 6/169 Croydon Avenue, Croydon Park NSW 2133

Printed by Mintis Pty Ltd.
417 Burwood Road, Belmore, NSW.

PRVI POP FESTIVAL V SLOVENIJI

To je bila najmočnejša baterija zvočnikov, ki je sploh kdaj odmevala pod dolenskim nebom. Ni bilo namreč treba imeti posebno tankih ušes, da si glasbo slovenskega rock festivala, ki je bil 11. septembra na livadi pri gradu Otočec, slišal vse do Ločne.

Na klopcih pred odrom, ki ga je zaradi strahu pred dežjem pokrival rožnat nepremočljiv baldahin, se je ob drugi uri popoldne, ko se naj bi vse skupaj začelo, stiskalo okoli 150 najstnikov in najstnic. Rap sodija v modrem bi lahko rekli, ni ga namreč bilo med njimi, ki ne bi bil oblečen v modro-oguljeni džins.

Prve note so veličastni zvočniki izbruhanili pod mračno dolensko nebo okoli tretje ure, ko je bilo poslušalcev, ali bolje rečeno, gledalcev že okoli 300. Nekateri so po močvirnih tleh ročno razprostrli spalne vreče in polegali nanje. Posebno pozornost je vzbujala jata družinsko razporejenih Zagrebčanov. "Nemojte me slikati za novine, videt će me mama," je protestirala nadobudnica med zvijanjem cigarete.

Veliko pozornost gledalcev je požel tudi dečko z nekakšno afriško pričesko, dve dekletci, ki sta prireditev bojkotirali tako, da sta z največjo možno zavzetostjo nepremično zrl v ne preveč zelene valove Krke, ter novomeški ribiški čuvaj, ki je bil eden redkih poslušalcev, ki jim ni bilo treba kupiti vstopnice. Ribiči imajo namreč pravico, da se po trimetrskem pasu ob obeh straneh Krke gibljejo brezplačno. Ker med gledalci in poslušalci ni bilo krivolovcev, je zagrizeni možak, ki

si niti ob praznikih ne da miru, bržkone preučeval vpliv glasbe na ščuke, some in preostale nepojče živali.

Sicer pa so s pomočjo veličastnih zvočnikov nastopali: ansambel "Brodolom" z Jesenic, "Večnost" iz Ljubljane, Kranjčan Andrej Šifrer (njeova besedila ne bodo nikoli v nobeni pesniški antologiji), ansambel "Horizont", Andrej Trobentar, novomeški ansambel "Rudolfovo" in Tomaž Domicelj.

Zanimiva je tudi izjava enega od domačinov, predstavnika ansambla "Rudolfovo", ki je dejal, da načelo-

ma igrajo za glasbene sladokusce, in ne za publiko. Ker publika za te besede ni vedela, so le poželi ploskanje. Če zaradi drugega ne, zato, ker Dolenjec Dolenjca pred Ljubljančani nikoli ne pusti na cedilu.

Ko je proti koncu že megla lezla iz Krke in ko je skozi raztrgane oblake pokukalo celo nekaj zvezd, so stopili na oder še ansambla "Izvir" in "Jutro" ter Zagrebčan Drago Mlinarec, ki ga je na električnem klavirju spremljal Neven Frankeš. To je nekako vse, na glasbo se ne razumemo, vendar je bila, po obrazih sodeč, poslušalcem všeč. To pa je tudi najbolj važno.

(Iz Dolenjskega lista)

KLINIKA ZA NEGO KOŽE IN ZDRAVJA

346 Illawarra Rd., Marrickville
Nasproti železniške postaje.
Telefon 55-5777

- odprava nezaželenih dlak z elektronskimi aparati,
- zdravljenje kroničnega katarja želodca, revmatizma, išijasa, zaduhe, razširjenja žil itd.

ZDRAVIMO Z NOVO ELEKTRONSKO MASAŽO,

brez telovadbe, dijete ali zdravlil.
Mr. & Mrs. Machaalani, lastnika
z mednarodno diplomom.
(Not medical practitioner)

Vsem slovenskim rojakom in ostalim Jugoslovanom želimo
vesele božične praznike in srečno novo leto 1977!

OD SEDAJ NAPREJ SMO SKUPAJ Z VAMI TUDI V AVSTRALIJI.

YUGOSLAV EXPORT & CREDIT BANK GROUP

(ZDRUŽENA JUGOSLOVANSKA IZVOZNA IN KREDITNA BANKA)

S poslovno mrežo širom Jugoslavije in s predstavništvom v inozemstvu. Svoje predstaništvo je odprla tudi v Sydneyu. Za vse nasvete o finančnih vprašanjih v Avstraliji in Jugoslaviji se obrnite na nas.

Vaše denarne pošiljke v domovino bodo na najboljše in najhitreje realizirane preko naše banke. Kadar pošiljate denar v vaši banki, zahtevajte da se bo vaš ček glesil na:

Mi smo najstarejše jugoslovanska banka v mednarodnem finančnem poslovanju, naša tradicionalna poslovnost je garancija vašega uspeha.

Ako nam pišete naš naslov je:

Yugoslav Export & Credit Bank group
P.O. Box 88 Queen Victoria Buildings,
Sydney 2000 NSW

YUGOSLAV EXPORT & CREDIT BANK GROUP

Če nas želite obiskati v Sydneyu, naš naslov je:

31 Market St., St. Martin's Tower v petem nadstropju Sydney

Telefoni: 29 5210, 29 1050

NAŠE POSLOVA MREŽA V JUGOSLAVIJI:

Beograd, Bar, Čačak, Bitolja, Koper, Kragujevac, Kruševac, Pančevo, Tuzla, Leskovac, Svetozarevo, Bor, Zaečar, Negotin, Kladovo, Majdanpek, Boljevac, Knježevac, Subotica, Kaniža, Bajmak, Cantavir, Hargoš in drugi. Naše poslovalnice v vašem starem kraju so vaš finančni servis.

JUGOSLOVANSKO LETALSKO PODJETJE "JAT"

ki je z velikim veseljem pripeljalo v Avstralijo kip Ivana Cankarja, katerega bodo odkrili na zemljišču kluba Triglav v Sydneyu, želi svojim potnikom in prijateljem vesele božične praznike in srečno novo leto 1977!

JAT prepelje med Avstralijo in Jugoslavijo na tisoče zadovoljnih potnikov, zato z zaupanjem izberite tudi vi podjetje JAT za potovanje v domovino.

YUGOSLAV AIRLINES

pomeni

najkrajše in najhitrejše potovanje v staro domovino. Direktna zveza med Sydneyem in Beogradom je dvakrat na teden: ob četrtek in nedeljah.

Vsa pojasnila dobite pri vašem potniškem agentu ali v pisarni našega podjetja JAT z naslovom:

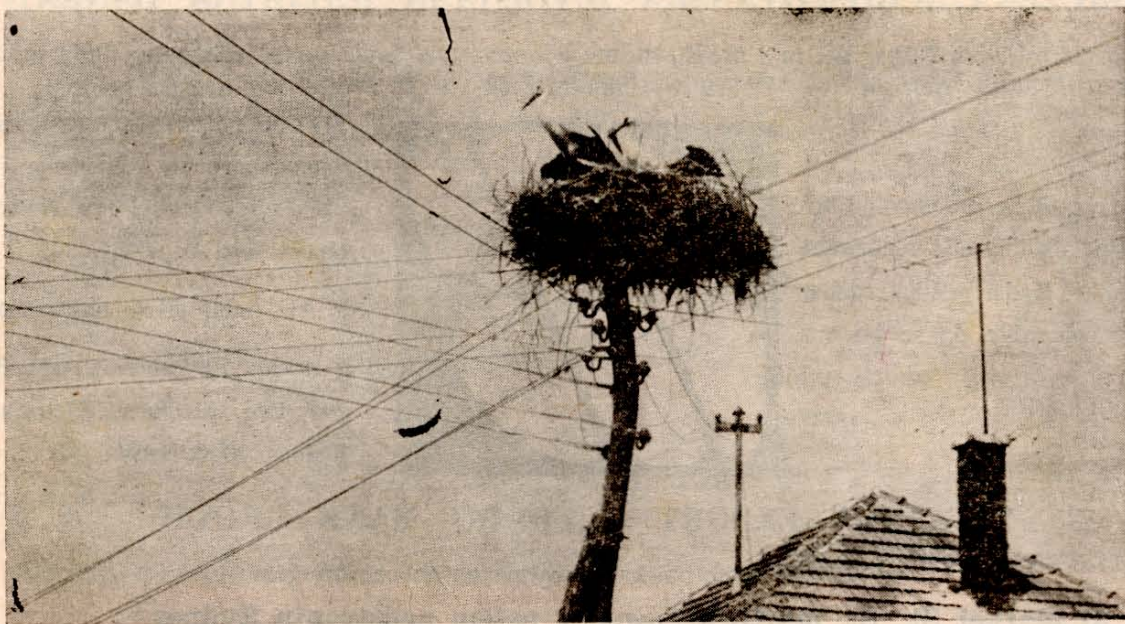
YUGOSLAV AIRLINES

88 Pitt Street

Sydney

Tel. 221-2899 in 232-3399

Za rezervacije tel 221-2199

Pisarna je odprta od 9h zjutraj do 5.30 popoldne, ob sobotah pa od 9h do 12h.

Rojaki v Victoriji imajo na razpolago naše urade na 500 Collins Street, Melbourne, Tel. 312-2256